

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN LİSANS DÖNEMLERİNDE ALDIKLARI TOPLU SES EĞİTİMİ İLE KORO EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ DERSLERİNDE ÖĞRENDİKLERİNİ MESLEK YAŞANTILARINDA NE DERECE KULLANABİLDİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Aykut Önder SARIÇİFTÇİ*

Giriş

Pamukkale Üniversitemizde düzenlenen Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumumuza katılarak, değerli görüşlerini, bilgilerini birikimlerini, araştırma sonuçlarını bizlerle paylaşan ve paylaşacak olan saygıdeğer katılımcılara öncelikle hoş geldiniz diyor, katılımlarından dolayı duyduğumuz memnuniyeti belirtiyor, çalışmalarının başarıya ulaşması dileklerle teşekkür ediyorum.

İnsan eğitiminin en etkin dallarından birisinin sanat eğitimi olduğunu biliyoruz. O kadar etkindir ki sanat insan ve toplum yaşamında, “Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından birisi kopmuş demektir.” diyebilmiştir Büyük Atatürk. Sanat eğitiminin en önemli boyutlarından birisi ise müzik eğitimidir.

Müzik Eğitimi – Koro Eğitimi

Müzik eğitimi, bireylere kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli müziksel davranışları kazandırma ya da bireylerin müziksel davranışlarını kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir(Uçan 1997,30;2000,76-78). Müzik eğitiminin de en temel, en etkin amacı ve en anlamlı olanı koro eğitimi ve yönetimidir.

En yalın ve özlu anlatımıyla koro eğitimi, koroya ve koroyu oluşturan bireylere ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sosyomüziksel davranışlar kazandırma, ya da koronun ve koroyu oluşturan üyelerin sosyomüziksel davranışlarını ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir(Uçan,2001).

İnsanların müziksel bir varlık olarak bireysel, toplumsal ve kültürel biçimlenmesinde ve gelişmesinde koro eğitimi her zaman etkin belirleyici rol oynar. Koro eğitimiyle birlikte insanların ve toplumun ortak ses kültürü gelişir, ortak ses kültürünün gelişmesi ortak müzik kültürünün gelişmesini kökten ve derinden etkiler.

Uçan, Gazi Üniversitesi tarafından 1–3 Kasım 2001 tarihlerinde Ankara’da düzenlenen “I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumunda sunduğu bildirisinde konuyla ilgili olarak şunları söylemiş:

---

* Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi

“İnsan, müzik, koro ve koro eğitiminin temellerine ilişkin bilgi, duygu, düşünce, devingi, görüş ve sezgilerimizi şu dizelerle bir ön ileti olarak sizlere sunmayı, sizlerle paylaşmayı anlamlı bir görev biliyorum.

En değerli varlığımız yapımızdır

En değerli çalgımız bedenimizdir

En değerli ses üretme aygıtımız gırtlığımızdır

En değerli ürünümüz sesimizdir

En değerli topluluğumuz koromuzdur

En değerli çalışmamız koro çalışmamızdır

En değerli yapıtlarımız koro yapıtlarımızdır

En değerli eylemimiz koro halinde şarkı söylememizdir.”

Koro, en doğal, en kolay ve en çabuk oluşan müzik topluluğudur. Bu nedenle tüm Dünya’da en çok ve en sık rastlanan bir olgudur. Tüm toplumlarda genel olarak en etkin ve en yaygın müzik topluluğu durumundadır.

Koro eğitimi önemlidir. Çünkü kendine özgü bir insan ve toplum eğitimi ve yönetimidir. Biraz daha açmak gerekirse “her müzik öğretmeni bir koro şefi, her sınıf bir korodur” sözü vardır. Bu sözün içi çok doludur, anlamı çok derindir, önemi çok büyüktür.

Sınıfta öğrencilere müzik dersi yani koro yolu ile kültürümüzü, Türkçemizi doğru ve güzel kullanmayı, vatan millet sevgisini, yurt özlemini, yurttaş olmanın erdemini, barışın değerini, doğa ve hayvan sevgisini kısacası insanı insan yapan değerlerin tümünü öğretebilirsiniz. Başka hiçbir ders öğrenciye sayılan bu nitelikleri öğretmez, kazandıramaz. Bu yüzdendir ki; koro dersi, koro eğitimi bu denli önemli, bu denli gereklidir.

Müzikal açıdan iyi eğitilmiş bir koro yetiştirmek için de yapılması gereken çalışmalar ve uygulamalar bulunmaktadır. Bunlar müzik öğretmeni adaylarına yani müzik bölümü öğrencilerine eğitim öğretim süreci içinde toplu ses eğitimi ile koro eğitimi ve yönetimi derslerinde öğretilmektedir.

Yöntem

Bu araştırmanın konusu da Denizli’deki müzik öğretmenlerinin lisans dönemlerinde aldıkları toplu ses eğitimi ile koro eğitimi ve yönetimi derslerinde öğrendiklerini meslek yaşantılarında ne derece kullanabildiklerini saptamaya yönelik anket modeline uygun betimsel bir çalışmadır. Anket aracılığı ile elde edilen veriler belli istatistiksel işlemlerden geçirilerek saptanmıştır.

Evren Örneklem

Bu araştırmanın evreni Denizli merkezde görev yapan müzik öğretmenlerini kapsamaktadır.

Araştırmada evrenin tamamına ulaşıldığından ayrıca örneklem alınmamıştır. Bunun gerekçesi evrenin küçüklüğü ve kolayca ulaşılabilecek durumda olması gösterilebilir.

Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi

Veri toplama aracı olarak anket geliştirilmiştir. Anket onüç sorudan oluşmuş, aşağıdaki üç bölmeli ve sıralamalı(ordinal) ölçeğe göre hazırlanmıştır

( ) Tamamen Katılıyorum ( ) Kısmen Katılıyorum ( ) Katılmıyorum,

Her bir soru için üç seçenek arasından bir seçeneğin işaretlenmesi istenmiştir. Anket sorularının her biri Denizli’de görev yapan müzik öğretmenlerinin lisans dönemlerinde aldıkları toplu ses eğitimi ile koro eğitimi ve yönetimi derslerinde öğrendiklerini meslek yaşantılarında ne derece kullanabildikleri hakkında bilgi elde etmeye yöneliktir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada Denizli’de görev müzik öğretmenlerinin lisans dönemlerinde aldıkları toplu ses eğitimi ile koro eğitimi ve yönetimi derslerinde öğrendikleri bilgileri meslek yaşantılarında ne derece kullandıklarını saptamaya yönelik hazırlanan anket sorularının her birinde, kendine uygun seçeneği işaretlemeleri sayesinde elde edilen bilgilerin çözümlenmesinde, frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Bulgular önce tablo halinde verilmiş olup ardından sözel olarak ifade edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

1) Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin beşi Gazi Üniversitesi, üçü Dokuz Eylül Üniversitesi, beşi Pamukkale Üniversitesi, ikisi Marmara Üniversitesi, biri Karadeniz Teknik, Uludağ, İnönü, Selçuk Üniversite’lerinden mezun olduklarını bildirmişlerdir.

2) Müzik öğretmenlerinin meslekteki kıdem yılları aşağıdaki gibidir:

1–5 yıl -5 kişi

5–10 yıl – 4 kişi

10- 15 yıl – 1 kişi

15–20 yıl – 5 kişi

20'den fazla – 4 kişi olarak saptanmıştır.

3) Müzik öğretmenlerinin çalışma öncesinde vücut rahatlığı – yumuşaklığı konusu üzerinde duruyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.1

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	9	48
Kısmen Katılıyorum	5	26
Katılmıyorum	5	26
Toplam	19	100

Tablo 1.1'de görüldüğü gibi, çalışma öncesinde vücut rahatlığı – yumuşaklığı konusu üzerinde duruyorum durumuna müzik öğretmenlerinin %48'i tamamen, %26'sı kısmen ve %26'sı da katılmadıklarını bildirmişlerdir. Bu bulgulardan çalışma öncesinde vücut rahatlığı – yumuşaklığının sağlanması konusunun müzik öğretmenlerinin büyük oranda uyguladıkları anlaşılmaktadır.

4) Nefes egzersizleri yaptırıyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.2

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	9	48
Kısmen Katılıyorum	9	48
Katılmıyorum	1	4
Toplam	19	100

Tablo 1.2’de görüldüğü gibi nefes egzersizleri yaptırıyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %48’i tamamen , %48’i kısmen ve %4’ü hiç katılmadığını belirtmiştir. Bu bulgulardan müzik öğretmenlerinin nefes egzersizlerini zaman elverdiğince yaptırdıkları anlaşılmaktadır.

5) Öğrencilerin doğru duruş – oturuş pozisyonlarına özen gösteriyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.3

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	19	100
Kısmen Katılıyorum	0	0
Katılmıyorum	0	0
Toplam	19	100

Tablo 1.3’de görüldüğü gibi öğrencilerin duruş- oturuş pozisyonlarına dikkat ediyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %100’ünün tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulardan müzik öğretmenlerinin öğrencilerin duruş – oturuş pozisyonlarına tamamen özen gösterdikleri anlaşılmaktadır.

6) Seslendirimden(Şarkı Söyleme) önce ses açma çalışmaları yapıyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.4

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	8	43
Kısmen Katılıyorum	10	53
Katılmıyorum	1	4

Toplam	19	100
---------------	----	-----

Tablo 1.4’de görüldüğü gibi Seslendirimden önce ses açma çalışmaları yaptırıyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %43’ü tamamen, %53’ü kısmen ve %4’ü hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulardan müzik öğretmenlerinin yer yer ses açma çalışmaları yaptırıldıkları anlaşılmaktadır.

7) Şarkı söylemeyle ilgili organların doğru çalıştırılması konusunda bilgi veriyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.5

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	18	96
Kısmen Katılıyorum	1	4
Katılmıyorum	0	0
Toplam	19	100

Tablo 1.5’te görüldüğü gibi Şarkı söylemeyle ilgili organların doğru çalıştırılması konusunda bilgi veriyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %96’sı tamamen %4’ü kısmen katıldığını belirtmiştir. Bulgulardan müzik öğretmenlerinin Şarkı söylemeyle ilgili organların doğru çalıştırılması konusuna büyük oranda özen gösterdikleri anlaşılmaktadır.

8) Ses sağlığı ve sesin korunması konusunda bilgilendiriyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.6

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	16	88
Kısmen Katılıyorum	3	12

Katılmıyorum	0	0
Toplam	19	100

Tablo 1.6’da görüldüğü gibi ses sağlığı ve sesin korunması konusunda bilgilendiriyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %88’i tamamen,%12’si kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bulgulardan müzik öğretmenlerinin Ses sağlığı ve sesin korunması konusunda öğrencileri büyük oranda bilgilendirdikleri anlaşılmaktadır.

9) Çalıştıracığım eserlerin öğrencilerin teknik düzeyine uygun olmasına özen gösteriyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.7

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	17	92
Kısmen Katılıyorum	2	8
Katılmıyorum	0	0
Toplam	19	100

Tablo 1.7’de görüldüğü gibi çalıştıracığım eserlerin öğrencilerin teknik düzeyine uygun olmasına özen gösteriyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %92’si tamamen, %8’i kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulardan müzik öğretmenlerinin çalıştıracığı eserlerin öğrencilerin teknik düzeyine uygun olmasına büyük oranda özen gösterdiği anlaşılmaktadır.

10) Sürekli aynı pozisyonda(oturarak ya da ayakta) çalışma yapmıyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.8

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
--------------------------	-----------------	------------------

Tamamen Katılıyorum	11	58
Kısmen Katılıyorum	7	38
Katılmıyorum	1	4
Toplam	19	100

Tablo 1.8’de görüldüğü gibi sürekli aynı pozisyonda(oturarak ya da ayakta) çalışma yapmıyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %58’i tamamen,%38’i kısmen ve %4’ü hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulardan müzik öğretmenlerinin sürekli aynı pozisyonda(oturarak ya da ayakta) çalışma yapmadıkları anlaşılmaktadır.

11) Nefes – ses, nefes – konuşma bağlantılarının çalışmasını yeterince yapıyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.9

İstatistik	Sayı	Yüzde
Derece	(f)	(%)
Tamamen Katılıyorum	9	47
Kısmen Katılıyorum	10	53
Katılmıyorum	0	0
Toplam	19	100

Tablo 1.9’da görüldüğü üzere nefes – ses, nefes – konuşma bağlantılarının çalışmasını yeterince yapıyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %47’si tamamen, % 53’ü kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulardan nefes – ses, nefes – konuşma bağlantılarının çalışmasını yeterince yaptıkları anlaşılmaktadır.

12) Kullanılan materyalin(egzersiz ve alıştırmalar) sadece inici ya da sadece çıkıcı olmamasına özen gösteriyorum sorusuna ilişkin görüşleri:

Tablo 1.10

İstatistik Derece	Sayı (f)	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	9	47
Kısmen Katılıyorum	10	53
Katılmıyorum	0	0
Toplam	19	100

Tablo 1.10’da görüldüğü gibi kullanılan materyalin(egzersiz ve alıştırmalar) sadece inici ya da sadece çıkıcı olmamasına özen gösteriyorum sorusuna müzik öğretmenlerinin %47’si tamamen, % 53’ü kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgulardan müzik öğretmenlerinin kullanılan materyalin(egzersiz ve alıştırmalar) sadece inici ya da sadece çıkıcı olmamasına özen gösterdikleri anlaşılmaktadır.

13) Müzik öğretmenlerinin lisans dönemlerindeki bireysel çalgılarının ne olduğu ve bunları meslek yaşantılarında ne sıklıkla kullandıkları soruldu.

Flüt 2 (öğretmenlerden biri hiç biri de çok az kullandığını belirtmişlerdir.)

Viyola 2 (öğretmenlerden biri hiç biri de çok az kullandığını belirtmişlerdir.)

Keman 5 (öğretmenlerin hiç biri çalgılarını kullanmadıklarını belirtmişlerdir.)

Piyano 4 (öğretmenlerden ikisi hiç, biri çok az birisi de hep kullandığını belirtmiştir.)

Kanun 1 (hiç kullanmadığını belirtmiştir.)

Bağlama 1 (sürekli kullandığını belirtmiştir.)

Gitar 1 (sürekli kullandığını belirtmiştir.)

Şan 3 (öğretmenlerden biri kısmen, ikisi sürekli kullandığını belirtmiştir.)

14) Başka belirtmek istediğiniz bir şey varsa lütfen belirtiniz sorusuna müzik öğretmenlerinden birisi ders saatinin yeterli olmadığını bu kısa zaman dilim içerisinde yukarda sözü edilen çalışmaları yapmanın çok zor olduğunu belirtmiştir. Bir başka müzik öğretmeni liselerde çok büyük sıkıntıların olduğunu, bir başka müzik öğretmeni orta öğretimde repertuar sıkıntısı olduğunu belirtmiştir.

Sonuç

Denizli’de görev yapan müzik öğretmenlerinin lisans dönemlerinde aldıkları toplu ses eğitimi ile koro eğitimi ve yönetimi derslerinde öğrendikleri bilgileri meslek yaşantılarında ne derece kullanabildiklerine yönelik yapılan bu araştırmada;

Müzik öğretmenlerinin tamamına yakınının öğrencilere ses sağlığı ve seslerini nasıl koruyacakları konusunda bilgi verdikleri,

Şarkı söyleme ile ilgili organların doğru çalıştırılmasını öğrettikleri,

Çalışmalarda doğru duruş – oturuş pozisyonlarına özen gösterdikleri,

Seslendirimden önce nefes ve ses egzersizlerini zaman yettiğince yaptırdıklarını,

Sürekli aynı pozisyonda (oturarak ya da ayakta) çalışma yapmadıkları,

Çalıştıracığı eserlerin öğrencilerin teknik düzeylerine uygun olmasına özen gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Ana çalgıları şan, bağlama ve gitar olan müzik öğretmenlerinin dışındakilerinin, ana çalgısını meslek yaşantılarında kullanmamaları ilgi çekici bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son olarak şunu söyleyebiliriz ki, Denizli’de görev yapan müzik öğretmenlerinin lisans dönemlerinde aldıkları toplu ses eğitimi ile koro eğitimi ve yönetimi derslerinde öğrendiklerini meslek yaşantılarının büyük bir bölümünde kullandıkları açıktır.

Kaynakça

-Uçan, A., **Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar- İlkeler – Yaklaşımlar**, İkinci Basım, Ankara , 1997, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

-Uçan, A., **İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri**, I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, Ankara , 2001.

-Çevik, S.,**Koro Eğitimi ve Yönetimi Teknikleri**, Ankara, 1997, Doruk Yayıncılık.

-Sarıçiftçi,A. Ö., **Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemler**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, Eylül 2001.